

Jalkaväkirykmentti-7 valtaa Lahdenpohjan jatkosodassa

Vuonna 1996 ilmestyi WSOY:n kustantamana yleisesikuntaeversti Matti Koskimaan teos "Tyrjän Rykmentti". Siinä on sivuilla 66-72 seikkaperäinen kuvaus 2. divisioonaan kuuluneen eversti Kempin komentaman JR-7:n hyökkäyksestä Tyrjän-Akkaharjun suunnalla Ihalaan, Lahdenpohjan valtaus ja eteneminen Laatokan rantaan. Seuraavassa on otteita ko. kirjasta ja "Sotainvalidi"-lehdissä N:o 4-5/95 sotatoimissa mukanaolleiden oma-kohtaisia muistelmia tapahtumista.

Rykmentin komentaja eversti Armas Kemppi.

"2. divisioonan komentaja eversti Blick antoi 6.8.1941 aamuyöllä käskyn jatkaa hyökkäystä päävoimin Lahdenpohjan suuntaan, valata Lahdenpohja sekä asettua puolustukseen Lahdenpohja-Niäsjärvi-Ristilahti linjalle. Tais-teluosasto Kemppi valtasi Oinaavaaran ja Ihalan seudut 6-7.8., ja sai käskyn hyökkäyksen jatkamisesta ensi tavoitteenaan Jaakkiman aseman alue. Rykmentin pääosat saavuttivat Jaakkiman aseman 7.8. kello 22.30 kohtamatta mainittavampaa vastarintaa. Kemppi päätti käyttää hyväkseen edullista tilannetta ja ottaa jo yöllä haltuunsa Lahdenpohjan kauppalan länsipuoliset hallitsevat kukkulat."

Kemppi käski I Pataljoonan ottaa haltuunsa Ruoko-ojan ja Vaaranjoen mutkan välisen maaston. II Pataljoonan piti miehittää Kapasenkaan mäki ja varmistaa rautatien suunnassa koilliseen. III Pataljoonan tuli pitää Jaakkiman asemalta lounaaseen oleva tiili-tehtaan maasto ja varmistaa Kurenrannan kylän tasalla, ja estää vihollisen pääsy Lahdenpohjasta etelään.

I Pataljoona eteni Ison Pappilan mäkeen kohtaamatta merkittävää vastarintaa. Siellä eteneminen kuitenkin pysähtyi. Lahdenpohjan kauppalassa majoilleet viholliset ryhmittäytyivät aseisiin kirkonmäelle kiviaidan taakse ja lisäksi pieninä ryhminä kauppalan pihoihin ja talojen kellareihin. Yllätetty, noin kompanian vahvuisen vihollinen ei kuitenkaan kyennyt järjestelmälliseen vastarintaan. Vihollisen vastarinta Lahdenpohjan kauppalassa murtui, kun kunnantalon kivijalkaan pesiytyneet viholliset oli tuhattu panssaritorjuntatykillä ja käsikranaateilla. Tästä kertoo JR-7:n jääkärijoukkueen taistelulähetti Erkki Liimatainen mm. seuraavaa:

"Perkele, eihän tuolla kauppalassa ole enää kuin pari ryssä leipuria. Me mennään tästä suoraan kirkon luo." Se oli JR 7:n komentaja, peloton ja koreilematon jääkärieversti Armas Kemppi, joka noin totesi. Eversti Kempin ympärillä oli joukko miehiä. Seurattiin Jaakkiman hautausmaan kiviaidan takaa edessä olevaa näkymää kauppalaan. Vasemmalla kirkko ja oikealla valkoinen kunnantalo. Sen talon ikkunoista kiimahti jokunen kiväärinlaukaus. Saattoi siellä vielä pari "leipuria" olla, vaikka näkymä muuten vai-

kutti rauhalliselta. Laukaukset loppuivat, kun pst-miehet toivat tykin kiviaidan viereen ja siitä laukoivat kyseistä taloa. Ja sitten mentiin. Eversti Kemppi määräsi paikallaolleista muutamia mukaan partioon. Loivaa alamäkeä, pitkää heinää kasvavaa peltoaukeata myöten paineltiin. Mahtoi joku vihollisen laukaus vielä tulla, koskapa Kemppikin löi pari kertaa pitkälle heinien sekaan. Aukealla pellolla oltiin kuin tarjottimella, kohteeseen matkaa muutama sata metriä. Retki päättyi kirkkopihaan ja paikan lähiympäristöön. Laukaustakaan emme joutuneet ampumaan. Vihollisen nopeasta poistumisesta kertoivat mm. kirkon lähellä olevat ratsut, jolla sitten komentajat tekivät palumatkan. Eversti Kemppi taisi olla oikeassa puhuessaan Lahdenpohjan leipureista. Kauppala ei liene ollut sotilaallinen tukikohta. Paremminkin sieltä oli hoidettu joukkojen muonitusta. Siksi ei Lahdenpohjassa suurempia tuhoja sattunutkaan. Kauppalan leipureista juorusi sekin, että poikain kanssa kyseisellä hautausmaalla tavattiin käytävällä nelipyöräisiä, hevosvetoisia vankkureita. Ratailla oli erikoisen makeita kretliin-punaisia pullia ja isoja sokeirin murikoita, millä täyttää leipä-laukut."

- Veli Virkkunen täydentää Erkki Liimataisen kertomusta mainitsemalla, että vasta silloin alkoi tapahtua, kun Kempin rinnalle oli ilmestynyt pst-tykki. "Tykki sylkäisi pari panssari-luotia kellarin kivijalan lävitse sopivalta korkeudelta. Tärähdys oli melkoinen ja pökerrytti sisällä olevan vihulaisen. Valkeaksi laastittu kellarin katto ja seinäpinnat pöllyttivät pahanpäiväisen savupilven, jonka sisältä karkasi ulos kaksi yltä päältä kalkittua juoksevaa muumiota. Ehkä ne olivat Kempin tarkoittamia "leipureita". Surkukupaisinta vain oli, että valkeat aaveet pääsivät pyrähtämään omille teilleen Huuhanmäen suuntaan, ulos kunnantalon portista. Tämä vain ohjeeksi nuoremmille miten kauppalan valtaus saattoi onnistua ilman elävän voiman tuhoamistakin!"

Jalkaväkirykmentti 7 oli edetessään Tyrjästä Ihalan ja Jaakkiman kautta Lahdenpohjaan käytänyt aikaa noin kaksi vuorokautta. Se on mittava suoritus. Rykmentti sai merkittävän sotasaaliin, muun muassa 7 kuorma-autoa ja 107 tonnia viljaa.

Jaakkiman kirkko ja palava kunnantalo valtauspäivänä 8.8.1941